

KUNSZENTMÁRTON ÉS VIDÉKE

HELYI ÉS A TISZAZUG ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETIKÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK : Egy évre 4 forint. Félévre 2 forint. Negyed évre 1 forint.	Szerkesztőség : főtit. Némegy-testvérek házában. Kiadóhivatal: főtit. Szilárdi Lilla házában.	HIRDETÉSEKRE NEVEZ : a lap egy oldala 18 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr.— Bélyegdíj külön 30 kr.	NYILTTERBEN minden egyes sor költsége 30 kr.— Kéziratok vissza nem adatnak.
Megjelen minden vasárnap.		Felolvasó szerkesztő: BALGA LAJOS.	Egyes szám ára 8 krajczár.

A társas élet.

Minden város társadalmi életének a szellemi műveltségének fokrőkéjeként tekintheti az abban fenálló humanus és kultur intézmények számát s az ezek kül- és belelétében észlelhető virágzást, vagy pangást.

Kétségtelen, ha ily szempontból vizsgáljuk városunkat, az a társadalmi és szellemi niveauknál igen alacsony fokát tüntetné fel — amennyiben sem jótékonycélú, sem ismeretterjesztő egyesülettel nem bír — ha ellenkező véleményre nem bírna azon általános ismert tény, hogy oly egyesületek, a minők másutt fennállnak, itt is alapították, s csak működésükben állott be — remélhetőleg — időleges szünetelés.

A társadalmi visszavonás, a mindennapi gond, a létfenntartás közműveltség szaporodása és mindenek felett a közöny leggátolób akadályai az egyesületi élet fellendülésének. Az értelmiség, mely a társas élet fejlesztésére hivatott egyesületek létesítésében vezérszerepet kellene, hogy játszanak, teljes közönytől néz a kezdeményezők erőlködésére; a polgárságnak azon része pedig, mely talán jóakarata támogatásán akarja részesíteni a lelkesedőket, a cél keresztülvételére alkalmatlan s így természetesen, hogy a legjobb ügy, hiányozván az eléréséhez szükséges tömörülés, a gyágyak régiójában lebeg az érte leikessülők felett.

Más városokban az egyesületek hiányát a salonok pótolják s az azok belelétében esetleg észlelhető pangást egész látogatottságra paralizálja; — s ez nem hátrány, mert a társas élet iránti fogékonyságról még mindig tanuságot tesz. De nálunk salonok sincsenek s így a szórakozásban egymásra utalt értelmiségnek sincs helye, hol napi fáradsálmait társas együttélésben pihenje ki.

Az egyesületi életnek más irányban nyilvánuló hordereje is van. Hogy hány eszme tisztult és valószínű megköltözött magbeszélés és közös akaratból, hány harafás és körölcú ügy nyerhet felkarolást és támogatást az egymáshozát lelkesedés folytán, mennyi előlételet, balvélemény dől meg, ha van ut, mód, mely a ki és felismerhetésre tért enged, s mennyivel kellemesebb éltető át a szabad idő vidám baráti körben, mint szertevonással: arra nem kell, hogy utaljék; csak Széchenyi ama mondatára legyen szabad reflektálnom, mely a negyvenes évek elején az egész országban visszhangot keltett s mintegy előkészítője volt a későbbi világrendítő eseményeknek.

Alapítanak a nép casinókat, egyesületeket s ezek lépjenek egymással országsszerte összeköttetésbe, iparkodjanak a társas életet mennél inkább fejleszteni, tegyék megbeszélés tárgyává a községi és nemzeti ügyeket; mert kétségtelen, hogy csak ily uton tisztulnak a nézetek s közös akarrattal mindig többet elérhetünk, mint ellenkezőleg!

Tömörüljünk tehát a casinó tagjai köré s miután jelenleg nincs oly községi vagy nemzeti ügy, mely annak politikai jellegét kölcsönözzen, alakítsunk benne dalárdát, zenédét, rendezünk jótékony előokra hangversenyeket, estélyeket! Ez által azon az erkölcsi és szellemi fokrőmért társadalmi életünk niveauja a belviszonyainkkal ismerők előtt is bizonyára hatalmas gradussal fog emelkedni.

—r—

Kis koporsók.

Ha betekintünk egy-egy község akácós temetőjébe, a hús árnyat vető zöld lombárak alatt kiválthaték az apró kereszt-tábor ragadja meg figyelmünket, mely a legnagyobb részben elhanyagolt s gazzal felvert kicsiny hantok mellé van tűzelve. Mintha kifejeznie akarná azt a szomorú valót, hogy »a kívül életben keveset túródték, halála után az alatt porló hamvakra nem is gondolnak.«

Alig van falusi pöröcsalád, melynek fiatal csemétéiből kettő-három kora sírba nem jutna a szíveletes gondatlanság, a közérközség süllyedése s az az indolencia, melyel, különösen az alsóbb néposztály, a rendes orvosi gyógykezelés iránt viselkedik. Sajnos, hogy sokan vannak; a kiket alig érdekel a saját véreinek élete, testi és lelki fejlődése. A kinek pedig képeviset van szívok a nemesebb érzésre, könnyes szemmel nézik, midőn a családírók egy-egy szenge rügy hervadtan leválják, melyet a szerető kezek talán tudatlan szágóbból, vagy könnyelműségből nem ápolnak eléggé s nem edzettek meg ideje korán a külső káros behatások ellenében. S csaknem minden családban meghozza a kellő nevelés hiánya ezt a szomorú áldozatot, mely a statisztikájában »gyermekhalandóság« elnevezéssel megdöbbentő számadatokban nyer kifejezést.

Ilyen körülmények között azután ne csodálkozunk azon, hogy nemzeti életképességünk csökken s fajunk rovására a magyar haza népe számban kevesedik. Emlékezzünk nagy Széchenyi látnoki kijelentésére, midőn a nemzet megapadt száma felett elborulva, azt mondta: »Oy kevesen vagyunk, hogy még tán az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmeznünk, s Tompa is, fajunk pusztulásán elkészevélve, szólal a faj szülétesekor: »Szülétesetek sokan,

*) Adja Isten, hogy sikors legyen! Bónak is férme mind valami a jóból! S a e k.

e nemzetnek ugys sok hítja van!« A statisztizika, mint előbb említett, meg ma is szomorúan illusztrálja idézett nagy férfiak feljajdulsát.

Régóta érzett fájó seb ez a mi társadalmunk testén is, csakohgy a szegény népnek, mely tulajdonkép a fájdalmat éri, sokkal több gondot és küzdelmet okoz a megéltetés, sem hogy e bajon szereti bína; a vagonos osztály pedig nem akarja észrevenni e sötét képet attól a fénytől, jólettől, a melyel lelke és háza egyaránt telve van. Így aztán fogynak számban, süllyednek erkölcsileg és pusztulnak vagybanban.

Egész általánosságban fejtegetve a jelen cikkemhez felvetett kérdést, — nem-e az emberi test egészége az, ami elvlegre is alapja mindennek? az emberi élet hasznának és diszcsőségnek alkotó eleme. Mert szép dolog ugyan a bölcseszet s nem kevésbé szép a lélek halhatatlanságának és a szabadakaratnak természetfölötti tudománya, de a józan értelem soha sem tévesztí szem elől közös érdek anyát, a termő földet, a melyből az ember alkotottat, mert tudatává bír annak, hogy egy csekély betegség, melyet a földtől örököltünk, megdönti a lélek nemes főségét s elmondhatósítja az éz hatalmának ragyogását.

A szenvedő, vagy nyomorék testben béna a lélekerő, az emberi szenvedés megkötő az akaratot s minden egészségtelen testben egyg különben produktív erő vonatik el a köztevékenység mezejéről. Az talán szűkséghez mondanom, hogy az emberi boldogsághoz okvetlenül szükséges a test épése, a szervezet produktív képessége, szívóssága és ereje. Már pedig a nagy társadalmi testek, a fajok, nemzetek és államok boldogulása az egyénekétl van függővé téve. Észert fordítanak az államok kiváló gondot az egészségügyre s iparkodnak megszerzeni azokat a feltételeket, melyek tühöz egészségégi állapotot biztosítanak a lakoságnak.

De bármily bürgő és lelkiismeretes tevékenységet fejtsen is ki az állam a közérközség érdekében, óhajtott eredményeket a társadalom közreműködése nélkül soha el nem érhet. Iskolának, egyháznak és társadalomnak egyaránt tennie kell az egészség érdekében, hogy az mielőbb feltelemessék a nemzeti eszme színvonaláig, mert lehet-e nagyobb érdek, mely az együtt működésre ösztönözön bennünket, mint saját testünk egészségének veszélyeztetettérdeke? S ott kell, mint minden hibát, a gyökérrel keresni. Szilárd jó alapot kell vetni, mert csak arra emelhetni megjelölő s az idő viszontagságainak ellenállni képes épületet. Egészségügyünk is alapjában javításra szorul. — Az apró gyermek-népesség, mely az életjárga küzdelmet meg sem érve, mielőtt mellénk nőhetett volna, kora sírba hull. Pedig egy nemzet hatalma s reményét ígérő jövője azokban a parányi karokban van s azokból az apró fejcskékből sugárzik elő, melyeknek rendele-

HIRDETÉSEK.

Uj rőfös-divatárú üzlet.

ISKOLAI KÖNYVEK!

Alulírott tisztelettel tudatom a t. szülőkkel, hogy nálam a helybeli elemi iskolákban használandó mindennemű tankönyvek, úgy mint *Abc. olvasó könyvek, biblia, katekizmus, számtan, földrajz, nyelvtan, történelem* stb. minden osztály számára a legjutányosabb áron kaphatók. **8 mután ezen iskolai könyveket magam költöm, így azok nálam sokkal erősebb kötésben kaphatók, mint amelyeket az itt lévő iskolában árulnak.**

Kaphatók nálam mindennemű új ima és énekes könyvek a leggyeszebbtől a legdiszesebbig — Ugy szinten minden egyéb könyvekötéseket olcsón és pontosan készítek.

Minél több beárlást és megrendelést kérve, maradtam

teljes tisztelettel
MAGY ISTVÁN,
könyvkiadó.

Lakdóm zsinór-utca, Ferency Gáspár tímár mester ur házában van.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a helybeli piacon, **Nemény-testvér urak házában**, a „**KÉK CSILLAG**”-hoz címelve **KOSIK és JUNG** cégünk alatt egy

RŐFÖS-DIVATÁRÚ ÜZLETET

nyitottunk és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően rendeztük be. Üzletünket Pesten és Bécsben személyesen jól megválasztott árúkkal dusan ellátjuk.

Nagy választékban kaphatók mindennemű *setyem és gyapjú női ruha szövetek*, hozzávaló legújabb divatú báronny, selyem, gyöngy- és sinördíszek, a legdivatosabb női *kartonok és francia vörök*, hazai gyártmányú *festők, rumburgi, Creász és pamut vásznak, sifonok, bétés-árúk, cérna, kanavász és seferek, mosó barkettek és kalimkók*, legdivatosabb *kendők*.

Különösen **setyem kendőkben nagy választék.**

Férfiak részére *szövetek, posztók, ingek, nyakkendők, keztütyk* stb. a legolcsóbb árakban.

A legdiszesebb női ruhák **készítését felvetéség** mellett elvédlajuk. Vidéki megrendéseket és minden szakmánkba vágó megbízásokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölünk.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását kérjük, pontos és szolid kiszolgálásról biztosítjuk. Teljes tisztelettel

KOSIK és JUNG.

Mindenből nagy választék.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Legolcsóbb árak.

Ma a legkedveltebb és legelterjedtebb lap!

Üszárvészek kiterjesztése végett azonban az MS PESTI HIRLAP minden éim gyantán.

Tíz éves múlt áll a **Pesti Hirlap** mögött. Tíz év alatt vita ki, hogy a **legelterjedtebb magyar lap** lett. Ha leg-
elterjedtebb, úgy önként érthetőbb a **legkedveltebb** is.
S mind lelt arról? Erre milliók büszke lehet. Mert becsületesen és lakodalmasan lobogtatta, soha sem
urva a divat és az aktualitás, azt a zászlót melyet tíz év előtt kitűzött: a **szabadvilág zászlaját**.
A lapotól tíz év alatt is sokszor rossz idő jött erre a zászlóra... S ha ma — reneteg olvasó-
táborral — a háta mögött — dia talánsan tekintől vissza a Pesti Hirlap ellobogó által kivívott sikereire: mel-
tán fölül el megleg és a multra, huzalán a jövőre nézve.

Szabad világig, függetlenség! Ez volt és lesz jelszava és iránya jövőre is a Pesti

Hirlapnak.

Független és minden irányban! Ebben rejlik a lap erje, melynél fogva minden
közéleti tekintet k nélkül megmozdítható az ország minden-ekinek; a **kormány**nak és azt tá-
mogató társaságok egy, mind az ellenzéknek. Szükséges bizalom a közönség hullamzó
stevezőinek sem; sohas in a közönség **után**, de mindig előtte járva annak.

Ez a programot ért az ismét valóján megújultunk azok a különböző
pártok és különböző politikák, kik a **Pesti Hirlap politikát** és
tízsadaíni cikkeit írják.

A politikai életünk a **Pesti Hirlap tárcáit** is **legelőb-
re adó szívével** a mi erők szolgálatául. Ugy ma **nincs**
lap, mely tárcái-életünknek tekintetben vetélkedni tud a
Pesti Hirlappal.

De **csak szívevel** — külsővel nem szerint
— **ta-ta-on bővege, változatossága és**
élelkes g — dolgalban sem. Annyi szóra,
köztöltésként, trefas karcolatok,
pikantoriák, s a mellé álló nagy le-
velezzárterjesztési cikket ma
készenlévonalállal egy
más lap sem hoz.

„PESTI HIRLAP”

Elég legyen a
Mikszáth Kálmán ál-
tal iri, — „A t. Hasz!ó”
című — közkeletivelg érszag
gyűlési karcolatokra, továbbá a
fővárosi közgyűlésekrol és törvénykez-
ésektől irott multtalapozokra, tréfás le-
írásokra, apróságokra, stb. hivatkozni.

**A Pesti Hirlapnak van ma legővebb
naplujr, s minhas az törvénykezési rovata.**

A távirati tudósításokra, oly gondot fordít, hogy
ma már a hírvet (haza hírek) nagyobb részét is sűrűnyek képezik,
mert a Pesti Hirlapnak már az expressz-levelem sem jön elég gyorsan.

A külföldi nevezetesebb politikai és nem politikai eseményekről pedig az
összes európai fővárosokból saját megbízott tudósítói küldenek —
költséget nem kímélve — mindig lehatárolt kimerítő sűrűnyöket.

Specializált képmű meg a Pesti Hirlapnak a másokéval által oly szívesen olvasott,
tesztelhető és sokrétű szerkesztői úzenetek rovata; (naponta több is) összes
naplapoké egész hétén át, mi a szerkesztőség és olvasó közönség között fenntartó szolgálás
családias viszonyról tesz élénk tanúságot).

S bár a legdiszesebb kiállításban naponta (a hétfő kivétel) **két teljes ívet** — 16 oldal — **fővá-
gott állapotban** ad az olvasó kezébe, külön kedvelésével **hétenként meg egy zeneműkiadást** is kapnak
a lap előfizetői, teljes ingyen. **Óry kétszemély, minél ma egyetlen európai lap sem nyújt közönségének.**

Előfizetés — legelőszöröben postautalványval — a hó halméi naplóját kezdve eszközölhető s az előfizetés
pénzek a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, nádor-utca 7 sz.) küldendő.
Levelező lapon nyilváníttot óhajra a Pesti Hirlap egy héttig ingyen és bérmentve kapható
mutatványul.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7. sz.

Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr.